BESCHRIJVING VAN DE ZIEKTE VAN ALZHEIMER

De ziekte van Alzheimer is een neurodegeneratieve aandoening die hersencellen langzaam en geleidelijk vernietigt. Ze is genoemd naar Aloïs Alzheimer, een neuropatholoog die deze ziekte in 1906 als eerste vaststelde bij een van zijn patiënten.

De ziekte van Alzheimer is een neurodegeneratieve, progressieve en onomkeerbare vorm van dementie:

- Neurodegeneratief: de ziekte tast bepaalde delen van de hersenen aan. Zo ontstaan onder meer seniele plaques (ophoping van amyloïde tussen de neuronen, waardoor hun werking wordt verstoord) en neurofibrillaire degeneratie, die leidt tot het afsterven van neuronen.
- Progressief: de hersenletsels worden steeds ernstiger naarmate de tijd verstrijkt.
- Onomkeerbaar: deze ziekte kan momenteel niet worden genezen.

De ziekte van Alzheimer is de meest voorkomende vorm van dementie (60 tot 80% van de diagnoses). In België leven ongeveer 212.000 mensen met dementie, van wie ongeveer 137.800 mensen met de ziekte van Alzheimer.

De ziekte van Alzheimer komt meestal voor bij mensen ouder dan 65 jaar (een zeldzame vroeg beginnende vorm bestaat ook).

De ziekte is niet erfelijk, behalve in de zeer zeldzame familiale vorm. Er is dus geen reden tot ongerustheid, ook niet als meerdere familieleden de ziekte hebben.

Het is onmogelijk om de ziekte van Alzheimer precies te beschrijven: het verloop en de symptomen verschillen van persoon tot persoon. Geheugenproblemen komen echter altijd voor.

Oorzaken van de ziekte

Hoewel de oorzaken van de ziekte onbekend zijn, bestaan er verschillende risicofactoren:

- Veroudering: hoe ouder iemand wordt, hoe groter het risico op dementie.
- Andere ziekten: sommige aandoeningen van het lichaam in het algemeen of van de hersenen in het bijzonder lijken verband te houden met de ziekte van Alzheimer, waaronder hart- en vaatziekten.
- Voeding: een hoge consumptie van verzadigde vetten (bijvoorbeeld margarine, chips enz.), een teveel aan cholesterol, een tekort aan vitamine B, overmatig alcoholgebruik, roken, aluminium ...
- Hoofdletsels: wetenschappers hebben een verband vastgesteld tussen een hoofdletsel na de leeftijd van 65 jaar en het ontstaan van de ziekte van Alzheimer.

Het belang van een vroege diagnose

Er bestaat momenteel nog geen genezende behandeling voor de ziekte van Alzheimer. Wel bestaan er behandelingen die de symptomen verlichten. Ze beïnvloeden de symptomen en lijken de ontwikkeling van de ziekte tijdelijk af te remmen. Daarom is een vroege diagnose belangrijk. Omdat er verschillende neurocognitieve aandoeningen bestaan, waarvan sommige omkeerbaar en behandelbaar zijn, is het belangrijk snel een arts te raadplegen zodra verdachte symptomen optreden (geheugenverlies, aandachtsproblemen enz.). De huisarts kan na een grondig onderzoek nagaan of de klachten wijzen op een neurodegeneratieve aandoening en de patiënt naar een specialist doorverwijzen.

Typische symptomen van de ziekte

De ziekte verloopt in drie stadia, die elk meerdere jaren kunnen duren:

© Alle rechten voorbehouden

Vroeg/beginnend stadium:

- Geheugenproblemen rond recente gebeurtenissen, vaak iets vergeten, desoriëntatie in ruimte en/of tijd.
- Moeilijkheden in het dagelijkse leven (geld beheren, kloklezen, kaartspelen ...).
- Tragere reflexen (bijvoorbeeld bij autorijden).
- Stemmingswisselingen, somberheid, zich terugtrekken.
- De zelfstandigheid blijft behouden.

Middelste stadium:

- Recente feiten en nieuwe gebeurtenissen vergeten, terwijl herinneringen aan het verre verleden intact blijven.
- Moeite met beslissingen nemen, rekenen, concentreren en zich oriënteren (in ruimte en tijd).
- Verlies van coördinatie en evenwicht (moeilijk stappen, onregelmatig of zelfs onleesbaar schrijven ...).
- Regelmatige stemmingswisselingen, onverschilligheid, teruggetrokken gedrag, onrust, wantrouwen, slaapproblemen ...
- Hulp nodig bij dagelijkse activiteiten (zich aankleden, wassen ...) en mogelijk urine-incontinentie.
- De taal wordt armer (herhalingen, trager spreken, onvolledige of onbegrijpelijke zinnen ...).
- Begeleiding nodig bij dagelijkse taken.

Aanvullende informatie

Praktische fiche - De 10 symptomen die deel uitmaken van de ziekte van Alzheimer

Laat/gevorderd stadium:

- Het korte- en langetermijngeheugen zijn aangetast.
- De cognitieve functies zijn algemeen aangetast.
- De spieren verstijven, waardoor de gezichtsuitdrukking star wordt en er moeilijkheden ontstaan met bewegen en slikken ...
- De persoon trekt zich steeds meer terug en leeft in diens ‘eigen wereld’.
- De persoon is voor alle dagelijkse handelingen afhankelijk van naasten.

Vooruitzichten

Omdat de wereldbevolking steeds ouder wordt, dreigt de ziekte van Alzheimer een groot probleem voor de volksgezondheid te worden. Daarom doet de wetenschap onderzoek naar zowel de oorzaken als de behandelingen. Onlangs ontstond hoop op een vaccin dat de ziekte in een vroeg stadium zou kunnen afremmen, maar de resultaten moeten nog worden afgewacht. Er is nog veel ruimte voor verbetering, zoals een vroege en differentiële diagnose, het opsporen van risicofactoren, het doorbreken van het taboe rond de ziekte, de rol van de persoon met dementie in de behandeling en ondersteunende maatregelen ... Intussen moeten de beleidsmakers worden aangespoord om een echt ondersteuningsbeleid uit te bouwen voor mensen met dementie en hun families, die er nu vaak alleen voor staan en geïsoleerd raken. De Ligue Alzheimer werkt hier elke dag aan, met de actieve steun van haar leden en vrijwilligers.

Bronnen

© Alle rechten voorbehouden

- https://alzheimer.ca/fr/au-sujet-des-troubles-neurocognitifs/quest-ce-que-la-maladie-dalzheimer
- https://alzheimer-recherche.org/16833/un-vaccin-contre-alzheimer/
- Alzheimer, de gids voor mantelzorgers, Alzheimer Europe, editie 2013, 158 p.
- Dementia in Europe Yearbook, Alzheimer Europe, editie 2019, 20 p.

© Alle rechten voorbehouden